

Quickscan Wet natuurbescherming t.b.v. bestemmingsplanwijziging Den Bels Moerdijk

Projectnummer 192706

14 oktober 2019

Auteur

Ing. R.J. Buijs

Opdrachtgever

Gemeente Moerdijk
Postbus 4
4760 AA Zevenbergen

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1 AANLEIDING	3
1.2 WETTELIJK KADER.....	3
1.3 DOEL ONDERZOEK	3
1.4 LEESWIJZER.....	3
2. WERKWIJZE	4
3. BUREAUSTUDIE.....	5
3.1 GEBIEDSBESCHERMING.....	5
3.2 SOORTBESCHERMING	8
4. RESULTATEN VELDBEZOEK.....	9
4.1 BIOTOPEN EN SOORTEN	14
4.2 WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN	14
5. TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN.....	16
5.1 BESCHRIJVING GEPLANEDE ACTIVITEIT	16
5.2 TOETSING GEBIEDSBESCHERMING.....	17
5.3 TOETSING SOORTBESCHERMING	19
5.3.1 <i>Grondgebonden zoogdieren</i>	19
5.3.2 <i>Vleermuizen</i>	20
5.3.3 <i>Vogelrichtlijnsoorten</i>	20
5.3.4 <i>Amfibieën en reptielen</i>	21
5.3.5 <i>Vissen</i>	21
5.3.6 <i>Overig beschermde soorten</i>	21
5.3.7 <i>Planten</i>	21
6. MITIGERENDE MAATREGELEN	23
7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	24
LITERATUUR	26

Bijlage 1 Wettelijk kader

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij de haven van het dorp Moerdijk ligt een strook grond die deels in eigendom is bij de gemeente Moerdijk en deels bij Ballast Nedam (zie figuur titelpagina en figuur 3.1). Deze grond heeft op dit moment van oudsher een bestemming voor een lokaal bedrijventerrein, maar het beleid van de gemeente Moerdijk is inmiddels gewijzigd in die zin dat er geen bedrijventerrein meer op deze locatie is voorzien. Het is de bedoeling deze gronden in te richten als openbaar groen gebied, aansluitend op de Appelzak, welke naast dit gebied ligt. De heringerichte gronden zullen in de toekomst fungeren als groene buffer tussen het woongebied en het haven- en industrieterrein Moerdijk. Daarnaast is het de bedoeling dat bewoners het gebied als dagrecreatief gebied kunnen gebruiken. In dit kader heeft Buijs Eco Consult B.V. in opdracht van Gemeente Moerdijk een quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten binnen dit natuurgebied.

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de Wet natuurbescherming is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van deze natuurwetgeving is het in standhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade aan (zwaardere) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een ontheffing noodzakelijk. (Zie bijlage 1 voor nadere toelichting van het Wettelijk Kader).

1.3 Doel onderzoek

Het doel van deze quickscan is het analyseren of in het plangebied welke beschermde natuurwaarden al aanwezig zijn. Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden die door de voorgenomen ingreep/ontwikkeling met de huidige (en per 01/01/2017 van kracht geworden) Wet natuurbescherming kunnen ontstaan. En verder het bepalen of de aanvraag van een ontheffing (gebiedsbescherming/soortbescherming) danwel het werken volgens een goedgekeurde gedragscode noodzakelijk is.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de werkwijze. Hoofdstuk 3 omschrijft het plangebied, het gebruik en de huidige status. Hoofdstuk 4 gaat in op de resultaten van het veldbezoek. Hoofdstuk 5 beschrijft de toetsing van de ingreep aan Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 beschrijft de mitigerende maatregelen en hoofdstuk 7 omschrijft de conclusies en aanbevelingen. De wettelijke achtergronden van de Wet natuurbescherming zijn beschreven in bijlage 1.

2. Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming op te sporen bij herinrichting van /aanpassingen in het gebied dient er een antwoord te komen op de volgende vragen:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Onder welk beschermingsregime vallen deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde soorten? En geldt wellicht een algemene vrijstelling voor een of meerdere soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden, of kan gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden worden de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Verkenning beschikbare gegevens

De eerste werkstap bestaat uit een check op aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten op basis van verspreidingsgegevens van mogelijk voorkomende beschermde plant- en diersoorten (bureaustudie). Hiervoor is door de gemeente Moerdijk de data uit de NDFF beschikbaar gesteld.

Stap 2. Veldbezoek

Er is op 7 september een veldbezoek overdag gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de algemene beschrijving van de voorgenomen ingreep, potentiebeoordeling en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 de (mogelijke) effecten (vernietiging, doden versterking, vernieling) op de aangetroffen en verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4 Aanbevelingen met betrekking tot de aanwezige soorten

Op basis van stap 1 tot en met 3 worden conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van de verbodsbepalingen zoals genoemd in de Wet natuurbescherming artikelen 3.1, 3.5 en 3.10, en de te nemen vervolgstappen.

3. Bureaustudie

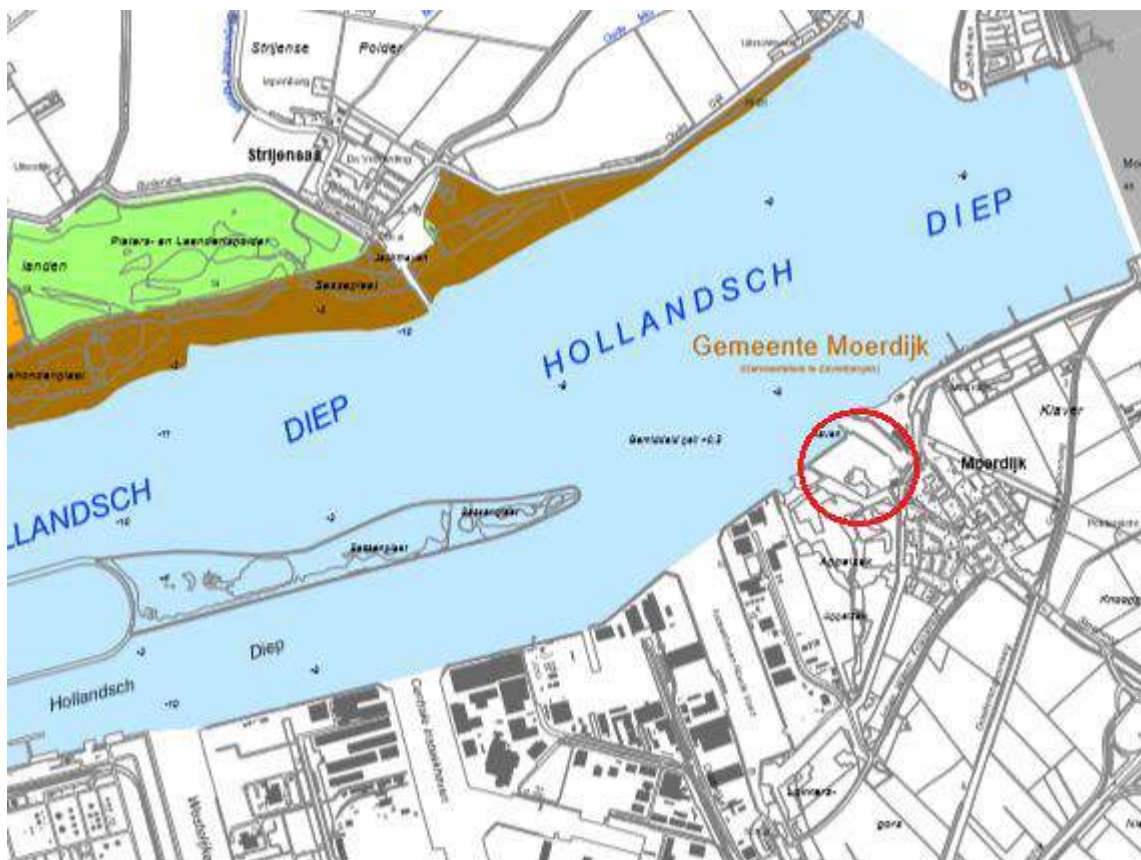
Het plangebied ligt in de gemeente Moerdijk ten (noord-)westen van het dorp Moerdijk en wordt begrensd door de kern van het dorp Moerdijk, de haven, de Appelzak en het Hollands Diep (zie afbeelding 3.1).

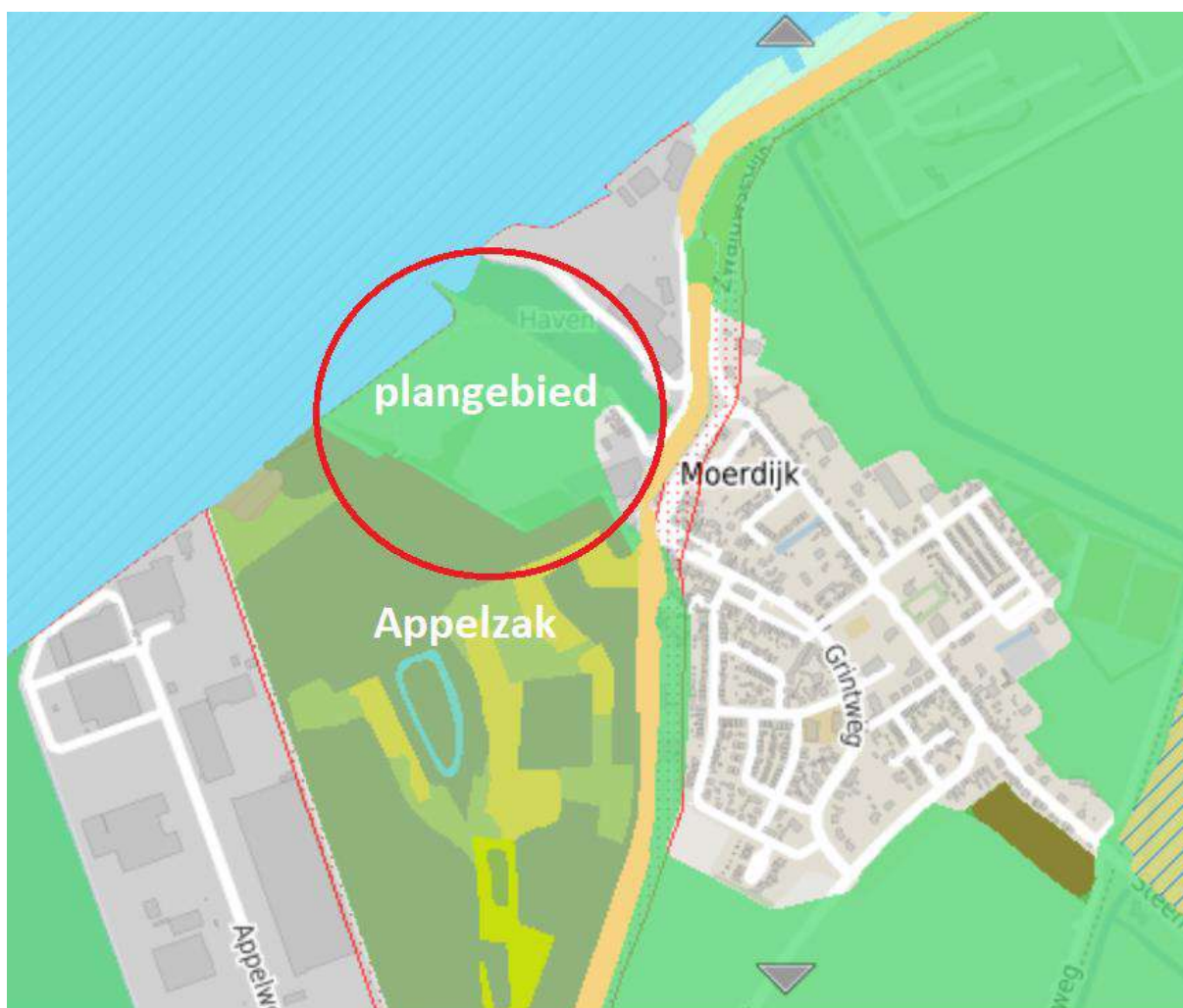
Afbeelding 3.1 Globale ligging plangebied (rode contour) (bron ondergrond: interactieve kaarten Brabant)

3.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied is gelegen in de directe omgeving van beschermde gebieden. Zo grenst het gebied aan de Noordzijde aan Natura 2000 Hollands Diep (zie afbeelding 3.2) en aan de Westzijde aan de Appelzak (zie afbeelding 3.3).

Afbeelding 3.2 Globale ligging plangebied (binnen rode contour) ten opzichte van Natura 2000 Hollands Diep (bron ondergrond: kaarten Brabant)

Afbeelding 3.3 Globale ligging plangebied (blauwe contour) ten opzichte van NNN gebied (groene vlakken) (bron: Kaarten Zuid-Holland)

3.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen, gegevens uit de NDFF en verspreidingsatlassen zijn aanwijzingen aangetroffen over de aanwezigheid van Habitatrichtlijnsoorten binnen/direct nabij het plangebied, waaronder de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied zijn in de afgelopen 10 jaar ook de buizerd en kleine plevier waargenomen alsmede overig beschermde soorten waargenomen zoals konijn en haas.

In de beplanting in en grenzend aan het plangebied kunnen eveneens tal van andere vogels broeden.

Zoogdieren

Aanwezigheid van overige kleine marterachtigen (hermelijn, wezel, bunzing) en steenmarter is niet bekend. Gezien het geschikte biotoop worden enkele soorten ter plaatse wel aanwezig verwacht, net als algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (waaronder muizen). Welke soorten en waar eventueel verblijfplaatsen zijn is op basis van de beschikbare gegevens niet aan te geven.

Vleermuizen

De waarnemingen van gewone dwergvleermuis hebben waarschijnlijk betrekking op de woningen aan de haven. Mogelijk hebben vleermuizen hier verblijffuncties.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten zijn niet bekend binnen het plangebied. Soorten als buizerd, havik, sperwer en ransuil zijn wel aangetoond binnen het plangebied en hebben (net) buiten het plangebied enkele (vermoedelijke) nestlocaties in de Appelzak en Sassenplaat (eiland tegenover Moerdijk). Nestlocaties zijn echter niet altijd vastgesteld.

Amfibieën en reptielen

Van de Habitatrichtlijn worden geen reptielen of amfibieën verwacht in het plangebied. Overige algemene soorten (met een provinciale gedeeltelijke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) als bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad worden wel verwacht.

Vissen

Binnen het plangebied is, in de ontvangen NDFF informatie, geen aanwezigheid van beschermde vissen bekend. Wel is de thans niet meer beschermde kleine modderkruiper in de omgeving van het plangebied waargenomen.

Vlinders en libellen en overige ongewervelden

In het plangebied zijn in de afgelopen 10 jaar geen volgens de Wet natuurbescherming beschermde vlinders (en overige ongewervelden) waargenomen.

Planten

Er zijn binnen het plangebied in de afgelopen 10 jaar geen beschermde (vaat)planten in de gegevens van de ontvangen NDFF geen bekend.

4. Resultaten veldbezoek

De planlocatie is op 7 september door R.J. Buijs bezocht in het kader van de quickscan. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die volgens de Wet natuurbescherming beschermd zijn. Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 4.1 Woningen langs rand plangebied

Afbeelding 4.2 impressie plangebied

Afbeelding 4.3 impressie plangebied

Afbeelding 4.4 impressie plangebied

Afbeelding 4.5 impressie plangebied

Afbeelding 4.6 impressie plangebied

Afbeelding 4.7 impressie plangebied

Afbeelding 4.8 Impressie plangebied

Afbeelding 4.9 Impressie plangebied

4.1 Biotopen en soorten

Het plangebied bestaat overwegend uit grazige vegetatie bestaand uit grassen en teunisbloemen afgewisseld met opschot van berken, eiken, wilgen en elzen met struweel als onderbegroeiing. Verder zijn er wat open stukken zand aanwezig. Het element water ontbreekt, wel wordt het gebied langs de Appelzak begrensd door een droge zaksloot.

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + bebouwing (woningen en bedrijfspanden)
- + lage vegetatie (grazige vegetatie)
- + struweel en opgaande beplanting

Bebouwing

De huidige bebouwing (met name de woonhuizen) hebben in potentie geschikte rust- en verblijfplaatsen voor met name vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en mogelijk huismussen en/of spreeuwen.

Lage vegetatie (grazige vegetatie, vochtig)

Het merendeel van het plangebied bestaat uit opgespoten zand met grasland / lage vegetatie waarin soorten als duinriet en teunisbloemen domineren. Het vormt leefgebied voor konijnen en diverse muizensoorten. Het is eveneens geschikt biotoop voor de veldleeuwerik. Een deel van het grazige deel wordt in de huidige situatie al gebruikt door publiek, vooral als honden losloop gebied (getuige de vele pootafdrukken van honden).

Struweel en opgaande beplanting

De aanwezige bosschages zijn in potentie geschikt voor algemene bos- en struweelvogels. Vogels als fitis, tijtjaf, zwartkop etc. kunnen hier tot broeden komen. De opgaande beplanting is te jong voor jaarrond beschermde nesten (roofvogels) en/of verblijfplaatsen voor vleermuizen.

4.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Tabel 4.1: Te verwachten en waargenomen soorten in het plangebied na veldbezoek.

Soort		
Nederlandse naam	Wet natuurbescherming, beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Mol	Niet beschermd	Niet beschermd
Haas*	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Konijn*	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Ree	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Vos*	Overige Soorten	
Hermelijn	Overige Soorten	
Bunzing	Overige Soorten	
Wezel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Dwergmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Dwergspitsmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Dwergmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Dwergspitsmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger	Habitatrichtlijn	
Vogels		
Kleine plevier	Vogelrichtlijn	
Merel	Vogelrichtlijn	
Heggenmus*	Vogelrichtlijn	
Vink*	Vogelrichtlijn	
Fitis	Vogelrichtlijn	
Tijftjaf	Vogelrichtlijn	
Zwartkop	Vogelrichtlijn	
Winterkoning*	Vogelrichtlijn	
Spreeuw	Vogelrichtlijn	
Houtduif*	Vogelrichtlijn	
Huisemus	Vogelrichtlijn	
Wilde eend	Vogelrichtlijn	
Fazant*	Vogelrichtlijn	
Veldleeuwerik*	Vogelrichtlijn	
Amfibieën en reptielen		
Kleine watersalamander	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bastaard kikker	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Wet natuurbescherming wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1.

* Daadwerkelijk waargenomen/vastgesteld tijdens terreinbezoek

5. Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

5.1 Beschrijving geplande activiteit

De percelen (zie figuur 5.1) hebben op dit moment de bestemming voor bedrijventerrein, maar het beleid van de gemeente Moerdijk is inmiddels gewijzigd in die zin dat er geen bedrijventerrein meer op deze locatie is voorzien. Het is de bedoeling deze gronden van bestemming te wijzigen in groen en in te richten als openbaar groen gebied, aansluitend op de Appenzak, welke naast dit gebied ligt. Een deel van het terrein dat niet in de bouwhekken staat wordt al als zodanig gebruikt (zie figuur 5.2).

De heringerichte gronden zullen in de toekomst fungeren als groene buffer tussen het woongebied en het haven- en industrieterrein Moerdijk. Daarnaast is het de bedoeling dat bewoners het gebied als dagrecreatief gebied kunnen gebruiken.

Afbeelding 5.1 Toekomstige situatie (bron: opdrachtgever)

Afbeelding 5.2 Huidige gebruik als wandelgebied

5.2 Toetsing gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied grenst aan het Natura 2000 gebied Hollands Diep. Er is geen sprake van het voorkomen van aangewezen broedvogels en/of aangewezen habitattypen in en nabij het plangebied. Tijdens het terrein bezoek lag er in de luwte van het havenhoofd en plangebied wel een grote groep rustende kuifeenden (aangewezen soort voor Hollands Diep) zie figuur 5.3. Betreding van mensen met hond over het wandelpad (zie figuur 5.2) leidde niet tot verstoring van deze rustende eenden. Of het voorkomen van rustende eenden incidenteel of vaker voorkomt is niet duidelijk. Wel kan worden gesteld dat als er geen voorzieningen aan de oevers worden gerealiseerd en honden losloopgebied wordt voorkomen verstoring kan worden uitgesloten. Bij het herinrichten of ander gebruik van de oeverzone is nader onderzoek nodig naar het gebruik van de oeverzone door rustende (aangewezen eenden soorten). Geadviseerd wordt om de oeverzone in de huidige staat te handhaven en betreding op paden met honden aan de lijn te handhaven. Herbestemming van het plangebied zonder aanpassingen aan de oeverzone zal daardoor niet leiden tot negatieve effecten op Natura 2000 gebied het Hollands Diep.

Afbeelding 5.3 Rustende kuifeenden langs rand plangebied

Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied grenst aan NNN gebied de Appelzak. Door de herbestemming naar openbaar groen kunnen de natuurwaarden van de Appelzak worden versterkt. Groen grenzend aan NNN is doorgaans altijd beter dan lokale industrie grenzend aan NNN. Om natuur een kans te geven dient betreding uitsluitend plaats te vinden over aangewezen wandelpaden (tussen zonsopkomst en zonsondergang) en het aantal wandelpaden door het gebied beperkt te houden. Op die manier wordt de zone tussen de haven en het NNN-gebied de Appelzak versterkt.

5.3 Toetsing soortbescherming

5.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine grondgebonden zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen vernield. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soort een vrijstelling van een ontheffingsaanvraag. Hierbij moet worden het zorgplichtprincipe worden toegepast. Schade aan algemeen voorkomende zoogdieren is maar, moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door de werkzaamheden (aanleg wandelpaden) buiten de voortplantingsperiode (en bij voorkeur ook buiten winterrustperiode) te plannen en gefaseerd uit te voeren. Deze bepaling komt voort uit de 'algemene zorgplicht' zoals die in de Wet natuurbescherming is beschreven en voorkomt (zo veel als mogelijk) overtreding van de verbodsbepalingen.

Deze vrijstelling geldt echter niet voor soorten als wezel, bunzing en hermelijn. Indien werkzaamheden (kaalkap of functieverandering groen) in mogelijk leefgebied van deze soorten plaats gaan vinden is nader onderzoek nodig om aanwezigheid en locatie van leefgebied en verblijfplaatsen te beoordelen. Potentiele verblijfplaatsen van bunzing zijn waargenomen in de ruigere delen (zie afbeelding 5.4). Het aanwijzen en optimaliseren van enkele wandelpaden in het gebied kan met behoud van functies voor deze soorten.

Afbeelding 5.4 Potentieel hol van bunzing in plangebied

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding. Indien ingrijpende werkzaamheden in potentiële leefgebieden van bunzing, wezel en hermelijn zijn voorzien is nader onderzoek noodzakelijk. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zijn extra mitigerende maatregelen noodzakelijk en/of een ontheffingsaanvraag soortbescherming Wet natuurbescherming.

5.3.2 Vleermuizen

Op basis van het veldbezoek en bureaustudie van de quickscan is vastgesteld dat (in de directe omgeving van de planlocatie) vleermuizen aanwezig zijn en mogelijk functies vervullen. Het gaat hier dan met name om foerageergebied. Bomen met holtes, spleten, kieren en gaten ontbreken. In de bestaande (te handhaven) bebouwing is mogelijk wel sprake van verblijfplaatsen. Bij amovering van deze gebouwen is jaarrond nader onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van vleermuizen. Evenals bij het toepassen van verlichting binnen het plangebied. Bij het handhaven van de huidige situatie en uitsluitend aanleggen van enkele wandelpaden zijn er geen effecten op vleermuizen te verwachten en zal de potentie voor vleermuizen groter zijn dan bij de bestemming lokale industrie.

De gunstige staat van instandhouding van vleermuizen is niet in het geding bij handhaven bebouwing en voorkomen van verlichting in plangebied. Bij amovering bebouwing of toepassen verlichting dient nader onderzoek naar de functionaliteit voor vleermuizen voorafgaand de werkzaamheden plaats te vinden om negatieve effecten en/of overtredingen van de verbodsbepalingen te voorkomen.

5.3.3 Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.

Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

In de huidige bebouwing kunnen in potentie huismussen aanwezig zijn als broedvogel. Bij een eventuele amovering van gebouwen is mogelijk nader onderzoek noodzakelijk naar gebruik bebouwing door huismus.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. In het plangebied komen zeker broedvogels voor, hierdoor dienen de werkzaamheden op deze locatie plaats te vinden buiten het kwetsbare broedseizoen dus na 15 september of voor 15 maart. Door deze uitvoeringsperiode aan te houden is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden.

Door betreding van het plangebied uitsluitend toe te staan over enkele paden en wegen en de rest van het plangebied te laten verruigen wordt verstoring van vogels voorkomen. Honden losloop gebied moet worden voorkomen om verstoring en vernietiging van broedvogels te voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding. Jaarrond beschermde nesten zijn uitsluitend te verwachten in de aanwezige bebouwing op de rand van het plangebied (zie afbeelding 4.1).

5.3.4 Amfibieën en reptielen

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen in het plangebied voorkomen. Met de herbestemming blijft leefgebied gehandhaafd. Leefgebied kan worden versterkt door enkele poelen/waterpartijen te creëren. Om amfibieën en reptielen tegemoet te komen kan bij toekomstig onderhoud het vrijgekomen materiaal in de omgeving takkenrillen gemaakt worden dat fungeert als landbiotoop/overwinteringsbiotoop voor deze soorten. De aanwezigheid van reptielen wordt uitgesloten op basis van verspreiding.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding.

5.3.5 Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat voor zover bekend geen (beschermde) vissen in het plangebied voorkomen door het ontbreken van open water

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

5.3.6 Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, Reptielen, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

5.3.7 Planten

Op de planlocatie zijn geen beschermde planten waargenomen. Op basis van het habitat worden de in de Wet natuurbescherming beschermde planten in het plangebied ook niet verwacht. Vermeldingswaardig zijn wel de enkele groeiplaatsen van tongvarens (thans niet meer beschermd) in het talud van de haven langs het plangebied (zie afbeelding 5.5).

Afbeelding 5.5 Tongvarens in talud haven Moerdijk

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende planten is niet in het geding.

6. Mitigerende maatregelen

Ter voorkoming van overtreding van verbodsbepalingen voor de planrealisatie en tijdens de uitvoering zoals, het verstoren van vleermuizen en het vernielen van vogelnesten volgen hier een aantal mitigerende maatregelen:

Zoogdieren

Bij aanleg nieuwe wandelpaden (in nu nog ruig ontoegankelijk gebied) is voorafgaand aanleg onderzoek nodig naar aanwezigheid verblijfplaatsen kleine marterachtigen.

Vleermuizen

Nader jaarrond vleermuisonderzoek is noodzakelijk bij amovering bebouwing en toepassen verlichting binnen het plangebied.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten in het plangebied zijn alleen te verwachten in de aanwezige bebouwing. Bij amovering van aanwezige bebouwing is nader onderzoek noodzakelijk.

Aanleg van wegen en paden dient plaats te vinden buiten het kritische broedseizoen (buiten periode 15 maart tot 15 september). Verstoring van (algemeen voorkomende) broedvogels in het plangebied kan worden voorkomen door betreding uitsluitend toe te staan op aangewezen paden en wegen tussen zonsopkomst en zonsondergang.

Amfibieën

Door het creëren van enkele poelen en/of waterpartijen kan de potentie voor amfibieën (maar ook andere soorten) vergroot worden binnen het plangebied.

7. Conclusies en aanbevelingen

Kort samengevat is het resultaat van de quickscan:

- Het plangebied grenst aan Natura 2000 gebied Hollands Diep en NNN de Appelzak. Effecten op beide gebieden zijn te voorkomen danwel te beperken door betreding uitsluitend toe te staan op wegen en paden tussen zonsopkomst en zonsondergang. Bij veranderingen aan de oeverzones is nader onderzoek nodig naar gebruik luwtezones door aangewezen eenden. Bij voortzetten/ handhaven huidige situatie (wandelpad) zijn effecten op Natura 2000 niet te verwachten.
- Effecten op vleermuizen worden niet verwacht bij handhaven aanwezige bebouwing en het vermijden van verlichting binnen het plangebied.
- Binnen het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid kleine marterachtigen voor. Effecten op deze soorten kunnen worden voorkomen door betreding uitsluitend te laten plaatsvinden over wegen en paden tussen zonsopkomst en zonsondergang en ruige ontoegankelijke delen te handhaven danwel voorafgaand de aanleg van nieuwe wandelpaden nader te onderzoeken op aanwezigheid kleine marterachtigen.
- In en grenzend aan het plangebied komen (algemene) broedvogels voor. Door de werkzaamheden (aanleg wandelpaden) buiten het kwetsbare broedseizoen te plannen worden de verbodsbepalingen zoals geformuleerd onder artikel 3.1 en 3.5 niet overtreden. Bij een eventuele amovering van opstallen is nader onderzoek nodig naar aanwezigheid huismus.
- Op de planlocatie komen ook algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën voor, die beschermd zijn. Daarbij geldt voor de meeste grondgebonden zoogdieren (o.a. algemeen voorkomende muizen) en eventueel voorkomende algemene amfibieën op basis van de provinciale verordening een vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing (ex. Art. 3.31) van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het overtreden van verbodsbepalingen (Art 3.10), mits werkzaamheden (aanleg wandelpaden) buiten het kritische voortplantingsseizoen plaats vinden (buiten periode 15 maart tot 15 september).
- Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten geldt (wel) de bepaling van zorgplicht (Art 1.11). Door het naleven van de mitigerende maatregelen (hoofdstuk 6) kan de zorgplicht goed worden ingepast in het werk.

Aanbevelingen

- Door de aanleg van enkele poelen of waterpartijen kan de belevingswaarde van het gebied worden vergroot maar ook de kansen voor amfibieën en andere flora en fauna.
- De werkzaamheden (en voorbereidingen) voor eventueel nieuwe wandelpaden uit te laten voeren onder ecologische begeleiding om schadelijke effecten op flora en fauna te voorkomen.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Broekhuizen, M.S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren KNNV, Utrecht

Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Kennisdocument gewone dwergvleermuis <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

Websites:

www.NDFF.nl

www.Ravon.nl

www.vlinderstichting.nl

www.telmee.nl

www.floron.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.brabant.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde Staatsbosbeheer alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermingen Zones, Sbz's) opgenomen. Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overall** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen). Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige 'nationaal beschermde' soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode.

Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarmater, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermden soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermden gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermden soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.